

طرد ترور و خشونت در اسلام/ جهاد ابتدایی حتی از دیدگاه ابن تیمیه هم مردود است

یک پژوهشگر با اشاره به مردود بودن ترور و خشونت از دیدگاه اسلام، عنوان کرد: ترور چه علیه کفار و چه علیه مسلمانان، از دیدگاه فقهای شیعه و اهل سنت و حتی ابن تیمیه مردود است.

یک پژوهشگر با اشاره به مردود بودن ترور و خشونت از دیدگاه اسلام، عنوان کرد: ترور چه علیه کفار و چه علیه مسلمانان، از دیدگاه فقهای شیعه و اهل سنت و حتی ابن تیمیه مردود است.

حجت الاسلام و المسلمین محمدعلی میرعلی، استادیار جامعه المصطفی (ص) العالمیه در گفت و گو با خبرگزاری بین المللی قرآن (ایکنا)، به بیان نکاتی درباره مبانی و جنبه های فقهی حرکت های گروه های افراطی اسلامی پرداخت.

تلاش برای معرفی چهره های خشن از اسلام از سوی غربیان

میرعلی با اشاره به تلاش برای معرفی چهره های خشن از اسلام از سوی غربیان، گفت: امروزه دشمنان اسلام در سایت ها و مراکز خبری خودشان بسیار مانور می دهند و تبلیغات می کنند که اسلام اهل خشونت و ترور است و قصد آن ها هم از این تبلیغات، اسلام هراسی است.

وی افزود: انگیزه آن ها هم برای شیوع اسلام هراسی این است که جلوی اسلام را بگیرند، چرا که اسلام پیشرفت زیادی در جهان داشته است و از سوی دیگر هم مانعی برای منافع آن ها به خصوص در منطقه خاورمیانه است. این یک روش و استراتژی جدید است که از این طریق می خواهند اسلام را که مخالف منافع آن ها است، کنار بگذارند؛ بنابراین ترور و خشونت را به مسلمانان می دهند و با این واژه ها مسلمانان را در مقام اتهام قرار می دهند.

میرعلی با اشاره به استناد غربیان به مفاهیم و آموزه های اسلامی مانند جهاد و دیگر آموزه هایی که در فقه سیاسی اسلام وجود دارد، گفت: آن ها تلاش می کنند که با استناد به چنین آموزه هایی بگویند که اتهاماتی که در مورد ترور و خشونت به اسلام وارد می کنند، صحیح است و چنین مواردی در اسلام هست. بر همین اساس هم اگر شما سایت های مختلف را با جستجوی اینترنتی بررسی کنید، می بینید که میلیون ها تیر در این رابطه وجود دارد و مثلاً تیریهایی همچون «ترور به خاطر خدا»، «ترور به نام اسلام»، «ترور مقدس»، «حقیقت دنیای مقدس» و ... را می بینید که در سایت های اینترنتی پخش شده و به اسلام نسبت داده اند.

این محقق و پژوهشگر با اشاره به حوادث پس از 11 سپتامبر، این حوادث را در جهت تئوری های پشت پرده برای برگزشتن آمریکا از جهان تک قطبی دانست و بیان کرد: بعد از فروپاشی شوروی در سال 1991، می بینیم جهان تک قطبی می شود و این چالشی برای آمریکا بود. آن ها از این پس، مخالفی در سطح جهان نداشتند که جهان را علیه او یکپارچه کنند. بنابراین گرچه از یک سو این امر برای غرب و آمریکا مفید بود، اما از سوی دیگر، چالشی از این جهت برای غرب به شمار می آمد. لذا آمریکایی ها به این فکر افتادند که یک دشمن جدید برای ملت های جهان و در واقع برای غرب دشمنی توهمی ایجاد کنند و این استراتژی اسلام هراسی و تروریسم را در پی داشت که از نظریه هانتینگتون و برخورد تمدن ها بیرون آمد.

وی با اشاره به محوریت یافتن ترور و خشونت در اسلام در پروژه برخورد تمدن ها و اسلام هراسی، گفت: همچنان که اشاره شد، این ها برای جا انداختن این ایده بحث جهاد در اسلام را پیش کشیدند و از سوی دیگر هم سعی کرده اند که به نحو عملی دست به اقداماتی بزنند و افراد و گروه هایی را به این سمت سوق دهند تا این ایده خود را نسبت به مسلمانان بهتر القا کنند و آن را به سطح پذیرش افکار عمومی جهان نزدیک کنند. بنابراین می بینیم که در رسانه های عمومی و در تبلیغاتشان، واژه تروریسم و واژه خشونت در مورد اسلام زیاد به کار می رود و بعد هم گروه های افراطی و تروریستی بسیاری را می بینیم که در جهان اسلام ظهور و بروز پیدا می کنند. این نشانگر این است که پشت این گروه های افراطی توطئه غربی ها و در رأس آن آمریکا وجود دارد.

سابقه تروریسم در اسلام وجود ندارد

میرعلی در ادامه به بحث فقهی این مسئله پرداخت و با اشاره به این که در اسلام سابقه تروریسم اصلاً وجود ندارد، گفت: به لحاظ فقهی که بررسی کنیم، می بینیم که در فقه سیاسی شیعه و اهل سنت ترور ممنوع است. اگر ملاحظه کنیم، می بینیم که هر چند جهاد با کفار و مشرکین مطرح است، اما این هیچ تنافی با نفی ترور نیست و در واقع اسلام با وجود طرح جهاد، ترور را نمی پذیرد.

وی با اشاره به وجود تعاریف مختلف برای ترور، توسل به زور، وجود انگیزه های سیاسی و اجتماعی، مخفیانه بودن و نبودن از سنخ دفاع مشروع را به عنوان مؤلفه های مشترک همه تعاریف ارائه شده توصیف کرد و گفت: اگر ما این چهار مؤلفه را که در بسیاری از تعاریفی که از منظر صاحب نظران غربی و اسلامی ارائه شده است، در نظر بگیریم، می بینیم که در اسلام حتی اگر ما جهاد را به هر دو نوع ابتدایی و دفاعی مجاز بدانیم، از این جواز به جواز ترور نمی رسیم و فقه سیاسی اسلام ترور را نفی می کند.

در واقع ماهیت جهادی که در اسلام تشریح شده است با تروریسم سازگاری ندارد.

ابن تیمیه؛ نقطه شروع گروه‌های افراطی اهل سنت

میرعلی ادامه داد: به هر حال ما می‌بینیم که گروه‌هایی در میان مسلمانان پیدا شده‌اند که افراط‌گرا هستند و انواعی از جهاد را که نامشروع است، در میان مسلمانان به کار گرفته‌اند. اولین گروهی که مبنای اعتقادی و مبنای فقهی گروه‌های افراطی اهل سنت است، گروهی به رهبری ابن تیمیه است که در قرن هفتم هجری به وجود آمدند.

وی با اشاره به زمینه ظهور ابن تیمیه و تفکرات او، گفت: ابن تیمیه در برابر هجوم مغول‌ها به جهان اسلام و فتح بغداد ظهور کرد، اما شما می‌بینید که حتی ابن تیمیه هم که نقطه شروع اولین طیف فکری افراطی است که در میان اهل سنت پدید آمد و بسیاری از گروه‌های سلفی افراطی اهل سنت مبنای اعتقادی‌شان ابن تیمیه است، این ابن تیمیه هم حتی، در زمان خود جهاد را جهاد ابتدایی تفسیر نکرده است و از نظر او جهاد دفاعی و برای دفاع از مرزهای دارالاسلام بوده است.

وی عنوان کرد: اعتقاد ابن تیمیه حتی در آن زمان این بود که کفار آمده‌اند، مغول‌ها آمده‌اند، غیرمسلمانان آمده‌اند و جهان اسلام را تسخیر کرده و فتح کرده‌اند و آموزه‌های اسلامی و شریعت اسلامی را اجرا نمی‌کنند؛ بنابراین این‌ها کفار هستند و از این جهت که کفار هستند، جنگ علیه این‌ها واجب است. این اولین اندیشه‌ایست که ما می‌بینیم در اهل سنت مبنای فکری بسیاری از گروه‌های افراطی می‌شود.

وی با اشاره به مردود بودن ترور و خشونت چه علیه کفار و چه علیه مسلمانان از دیدگاه اسلام، عنوان کرد: ترور با آن مؤلفه‌ها و تعاریفی که عرض کردم هم از دیدگاه فقه‌های شیعه و هم فقه‌های اهل سنت و حتی ابن تیمیه مردود است. اما ما می‌بینیم که در دوره‌های بعدی و در عصر جدید به دلیل چالش‌هایی که میان غرب و اسلام به وجود آمد، بر اساس تفکر و اندیشه ابن تیمیه گروه‌های جدیدی پیدا می‌شوند که تفسیرهایی از اسلام می‌کنند که این تفسیرها، تفسیرهای افراطی همراه با نگاه تروریستی است.